

Звіт
про результати опитування науково-педагогічних працівників щодо якості реалізації
освітньо-наукової програми «Психологія»
за спеціальністю 053 «Психологія» (освітній ступінь PhD)

У період з 03 по 07 червня 2024 року було проведено опитування науково-педагогічних працівників щодо якості реалізації освітньо-наукової програми «Психологія» (далі – ОНП), призначеної для підготовки професіоналів освітнього ступеня PhD.

В опитуванні взяли участь 11 науково-педагогічних працівників, серед яких: 9 докторів наук, професорів та 2 кандидати наук, доценти.

Анкета складалась із закритих, напівзакритих та відкритих питань. Оцінки виставлялись за 5-бальною шкалою, в якій 5 – найвищий бал.

Усі опитані (100%) повідомили, що ознайомлені з ОНП. Актуальність програми у світлі найновіших досліджень та вимог сучасного ринку праці педагоги оцінили позитивно: на 5 балів (72,7%) та 4 бали (27,3%)..

Участь в обговоренні ОНП брали 90,9% респондентів, які повідомили про такі шляхи надання пропозицій, як (надано 10 відповідей): усні повідомлення – 30%; анкетування – 100%; виступи на засіданнях кафедри – 100%; он-лайн конференції – 80%.

На запитання «Чи були враховані Ваші пропозиції щодо вдосконалення ОНП?» отримано такі відповіді: «так» – 90%, «частково» – 10% опитаних.

Опитані вважають, що цілі ОНП та програмні результати відповідають тенденціям розвитку ринку праці та відповідної спеціальності, що за п'ятибальною шкалою відображено в оцінках 5 балів (63,6% опитаних) та 4 бали (36,4% опитаних).

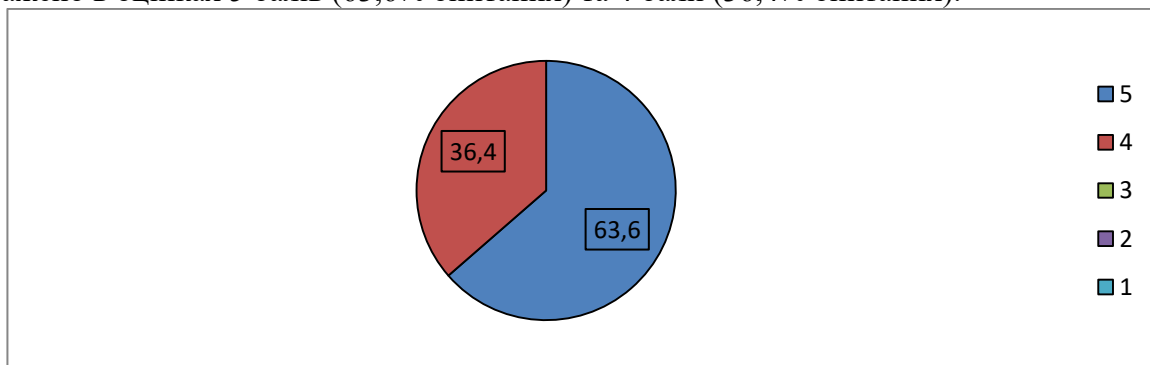

Рис. 1. Оцінки респондентів щодо відповідності цілей та програмних результатів навчання, задекларованих в ОНП, тенденціям розвитку ринку праці та відповідної спеціальності, %

При цьому учасники анкетування висловили думку про те, ОНП є узгодженою із майбутньою професійною діяльністю здобувачів вищої освіти і оцінили рівень такої узгодженості у 5 (81,8%) та 4 (18,2%) балів.

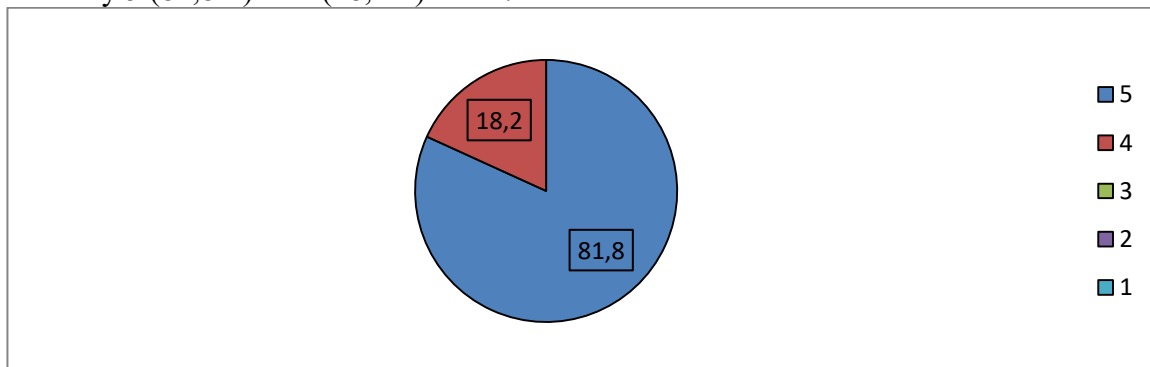

Рис. 2. Оцінки респондентів щодо рівня узгодженості ОНП із майбутньою професійною діяльністю здобувачів вищої освіти, %

Опитані також схвалили окреслений програмою зміст освіти (перелік навчальних дисциплін), запропонований ОНП – рівень його відповідності завданням підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності за спеціальністю отримав оцінку у 5 балів від усіх науково-педагогічних працівників.

Як вважають педагоги, методи навчання, пропоновані в ОНП, є доцільними та ефективними, що за п'ятибальною шкалою є відповідним 5 (90,%) та 4 (9,1%) балам. Всі респонденти (100%) вважають ці методи і форми цілковито відповідними принципам студентоцентрованого підходу і також оцінили рівень такої відповідності у 5 балів.

Опитані також схвалили розподіл часу, відведеного в ОНП для практики та самостійної роботи здобувачів освіти і вважають відведений для цих форм роботи аспірантів достатнім.

Як засвідчують відповіді педагогів, ОНП передбачає формування соціальних (м'яких) навичок у здобувачів вищої освіти. До числа soft skills, які можна найкраще розвинути під час реалізації ОНП, вони віднесли:

- навчальні навички – 100%;
- комунікативні навички – 36,4%%;
- мовні навички – 72,7%;
- навички self-менеджменту – 54,5%;
- мисленнєві (когнітивні) навички – 100%;
- навички творчої діяльності – 100%;
- управлінські навички – 18,2%;
- стратегічні навички – 36,4%.

Рівень можливостей, представлених здобувачам вищої освіти для академічної свободи та забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, всі опитані (100%) оцінили найвищим балом.

Рівень забезпечення власних потреб та інтересів під час викладання навчальних дисциплін викладачі оцінили таким чином: 54,5% педагогів вважали їх відмінними (5 балів), 45,5% – досить високими (4 бали).

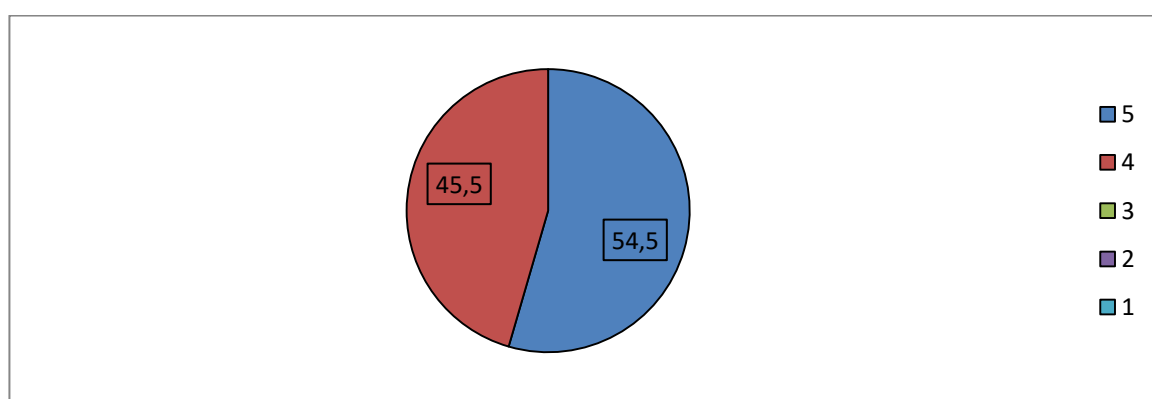

Рис. 3. Оцінки респондентів щодо можливостей задоволення власних потреб та інтересів під час викладання навчальних дисциплін, %

Респонденти повідомили, що мають доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів РДГУ, і оцінили рівень його забезпечення у 5 (63,6%) та 4 (36,4%) бали.

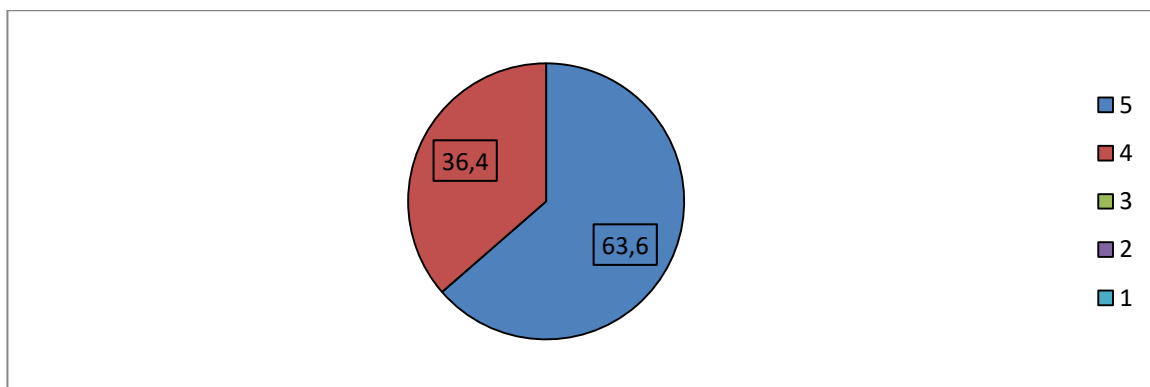

Рис. 4. Оцінки респондентів щодо рівня забезпечення доступу до інфраструктури та інформаційних ресурсів РДГУ

Водночас опитані дали оцінку матеріально-технічному забезпеченню освітнього процесу, рівень задоволення яким оцінили найвищою оцінкою (5 балів) 45,5% педагогів, оцінкою у 4 бали – 54,5% із них.

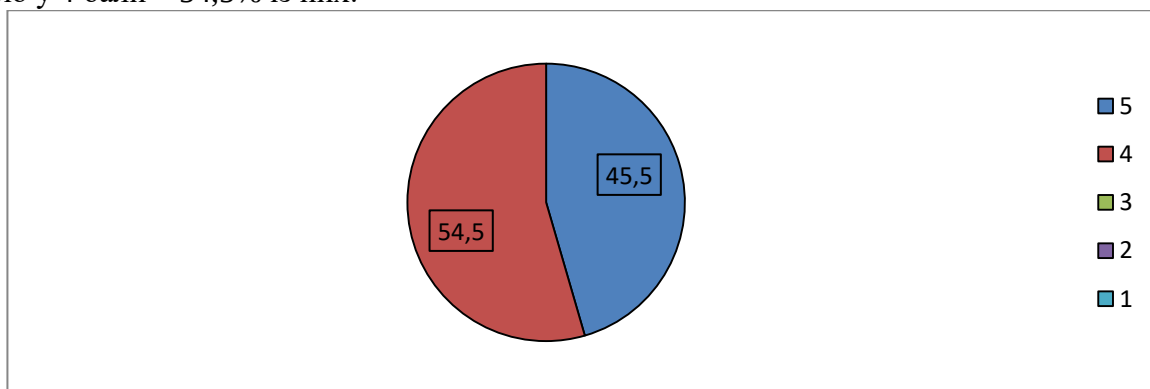

Рис. 5. Оцінки науково-педагогічних працівників щодо матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, %

Науково-педагогічні працівники вважають освітнє середовище достатньо комфортним: 36,4% з них зазначили, що цей показник можна оцінити оцінкою 4 бали, а 63,6% – 5 балів.

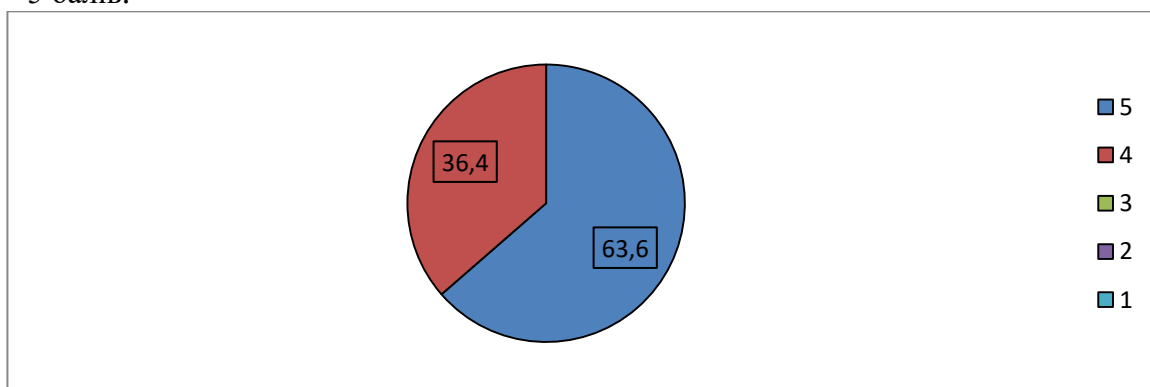

Рис. 6. Оцінки науково-педагогічних працівників щодо комфортності освітнього середовища, %

Усі учасники (100%) опитування вважають, що вони самостійно обирають методи навчання, мають доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для викладання навчальних дисциплін в межах ОНП, мають можливість підвищувати свою

кваліфікацію завдяки підтримці в РДГУ міжнародної академічної мобільності та міжнародних наукових проєктів здобувачів і науково-педагогічних працівників.

У своїх відповідях респонденти зазначили, що приділяють увагу студентоцентрованому підходу і реалізують його шляхом:

виявлення поваги і уваги до здобувачів освіти – 100%;

застосування різноманітних способів подачі навчального матеріалу – 27,3%;

регулярного оцінювання досягнень здобувачів освіти та коригування методів навчання – 27,3%;

наставництво і підтримка – 90,9%;

співпраця зі здобувачами освіти – 100%;

урахування індивідуальних особливостей кожного здобувача освіти – 100%;

реагування на запити і пропозиції здобувачів освіти – 90,9%;

дотримання позиції фасилітатора в процесі навчання – 36,4%.

Як бачимо, науково-педагогічні працівники використовують різноманітні можливості для реалізації студентоцентрованого підходу.

Оцінюючи рівень сформованості культури якості освіти, педагоги дали загальну позитивну оцінку, яку диференціювали як 5 балів (63,6% респондентів) та 4 (36,4% респондентів) бали (рис. 7).

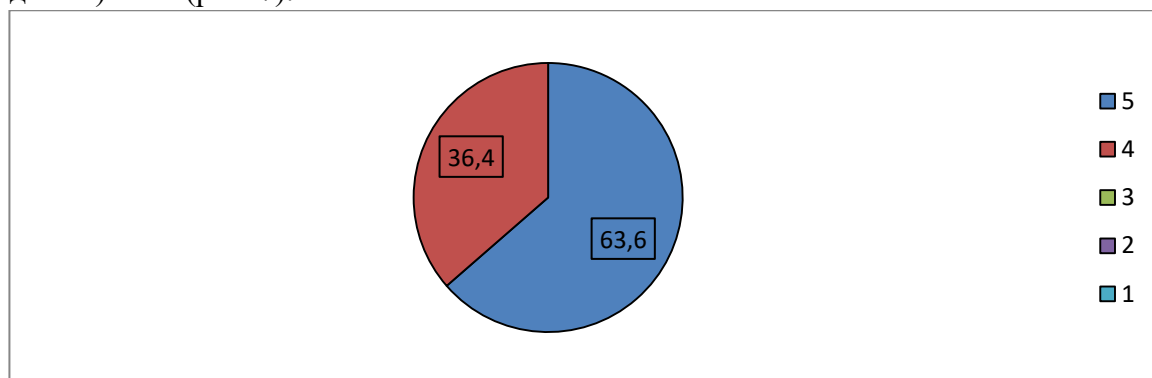

Рис. 7. Оцінки респондентів щодо сформованості культури якості освіти, %

Рівень організації освітнього процесу було також оцінено позитивно: на 5 (45,5% респондентів) та 4 (54,5% респондентів) бали (рис. 8):

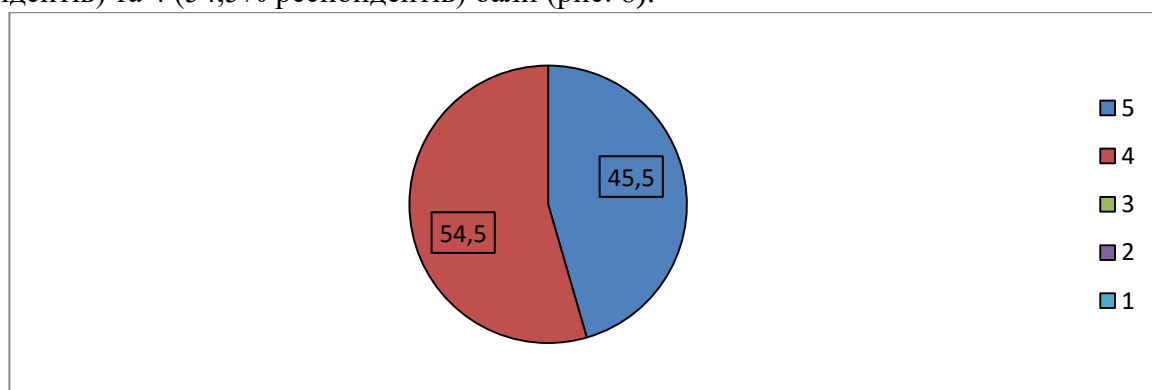

Рис. 8. Оцінки респондентів щодо рівня організації освітнього процесу, %

На питання стосовно використовуваних методів навчання опитані відповіли, що поєднують у своїй діяльності поєднання інноваційних та традиційних методів (90,1%) або інноваційні їй різновиди (9,1%), користуючись при цьому свободою їх вибору (зазначили всі науково-педагогічні працівники).

Судячи з відповідей респондентів, такий вибір спирається на:

наукові і методичні праці вітчизняних дослідників – 100%;

зарубіжні наукові джерела – 100%;
підвищення кваліфікації – 81,8%;
відвідування відкритих занять колег – 27,3%;
тренінги, науково-методичні семінари – 45,5%;
думку здобувачів вищої освіти – 72,7%;
власні методики – 18,2%.

На запитання «Чи існують проблеми, пов'язані з питанням дотримання академічної доброчесності, з боку здобувачів вищої освіти?» було отримано ствердні відповіді «так» від 9,1% учасників опитування. До основних порушень цієї вимоги респонденти віднесли плагіат і списування.

9,1% опитаних висловили думку про наявність проявів академічної недоброчесності з боку науково-педагогічних працівників, до яких вони віднесли застосування ререйтингу.

На питання щодо популяризації академічної доброчесності в РДГУ опитані відповіли, що ця проблема є предметом обговорення на засіданнях кафедр (100%), науково-методичних семінарах та лекторіях (81,8%), а відповідні нормативні документи розміщені на вебсайті університету (100%). Усі респонденти повідомили, що брали участь у заходах, присвячених зазначеній проблемі як організатори (54,5%) або учасники (45,5%).

Шляхами запобігання академічній недоброчесності педагоги вважають (наводимо дослівно):

«проведення освітніх заходів щодо академічної доброчесності;
формування культури чесного навчання;
проведення тренінгів щодо дотримання академічної доброчесності;
вплив на свідомість;
навчання науково-дослідницькій роботі;
ознайомлення з принципами академічної доброчесності;
створення зрозумілих і прозорих правил дотримання принципів академічної доброчесності;
популяризацію академічних чеснот;
культивування цінностей академічної доброчесності;
доведення до відома учасників освітнього процесу чітких правил академічної доброчесності, а також ознайомлення з санкціями за їх порушення».

Педагоги приділяють увагу організації контрольних заходів. Для цього, як повідомляють респонденти, вони ознайомлюють здобувачів освіти з критеріями оцінювання результатів навчання, змістом і формами контролю на першому занятті з навчальної дисципліни (36,4%), надають доступ до силабусу навчальної дисципліни (63,6%).

Усі науково-педагогічні працівники (100%) ознайомлені з порядком оскарження результатів оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і повторного проходження ними контрольних заходів. Випадків оскарження процедури проведення контролю або оцінювання його результатів, у практиці жодного опитаного не було.

Як вважають науково-педагогічні працівники, основними факторами успішності педагогічної діяльності щодо забезпечення ОНП є:

фахова кваліфікація (науковий ступінь, вчене звання) – 27,3%;
досвід роботи у закладах вищої освіти – 72,7%;
знання свого предмету – 100%;
володіння освітніми технологіями і методами навчання – 100%;
інноваційність – 36,4%;

комунікативна компетентність – 27,3%;
володіння педагогічною технікою – 18,2%;
гуманістична спрямованість – 18,2%;
практико-орієнтований підхід до навчання – 9,1%;
творчий підхід до своєї діяльності – 63,6%;
культура мови – 27,3%;
культура поведінки – 27,3%;
відповідальність і обов'язковість – 18,2%.

Серед побажань та пропозицій щодо підвищення якості ОНП були такі:

«Успіху в підготовці науковців!»;
«Підтримувати активність наукових пошуків аспірантів»;
«ОНП не потребує змін»;
«Наснаги усім»;
«Подальших успіхів науково-педагогічним працівникам і аспірантам».

Висновки:

Таким чином, проведене опитування засвідчує загальну позитивну оцінку процесу реалізації ОНП «Психологія».

Учасники опитування вважають зазначену ОНП актуальною та відповідною сучасним вимогам науки і практики.

Науково-педагогічні працівники висловили думку про те, що в університеті створені сприятливі умови для підготовки здобувачів вищої освіти за ОНП.

Водночас опитані педагоги продемонстрували розуміння своєї відповідальності за якість підготовки докторів філософії за ОНП «Психологія», що пов'язують передусім зі знанням свого предмету, володінням сучасними освітніми технологіями, підвищенням свого професійного рівня.

Водночас варто зауважити, що окремі аспекти реалізації програми отримали дещо стриманіші оцінки (помітна кількість оцінок у 4 бали). До них належать оцінки щодо рівнів можливостей освітнього середовища РДГУ задовольняти інтереси і потреби учасників освітнього процесу, організації і матеріального забезпечення освітнього процесу, які свідчать про необхідність посилення уваги до вдосконалення цих сторін процесу підготовки здобувачів освітньо-наукового рівня PhD за ОНП «Психологія».

Посилання:

<https://docs.google.com/forms/d/1PWKdj1f7RhW9wvPB2W4WMZzv9HbHyXKBefuSl2eL92w/edit>